

Üstad "Şeytanın mühim bir desisesi insana kusurunu itiraf ettirmemesidir." diyor. Hep kendini medheder nefis. Ayette de "Nefislerinizi temize çıkarmayın." diyor. Açıklayabilir misiniz?

Allah, insanı hem imtihan için hem de kendi isim ve sıfatlarını ihsas ettirmek için, **nefis** gibi çok amaçlı bir cihazı insanın fitratına yerleştirmiştir. İnsan ise, bu cihazı suistimal ile farklı mecralarda kullanıyor. Allah için verilen duyguları hevası yolunda sarf ediyor.

Mesela, Allah'ı sevmek için verilen kalbi nefsi sevmekte kullanıyor. Hamd ve övgü duygularını nefsinin sena ve övmekte sarf ediyor. Halbuki insandaki perestiş duygusu Allah için verilmiştir. İnsan Allah'ı tenzih ve takdis etmesi gerekirken, bunun yerine nefsinin kusur ve eksikliklerden tenzih ve takdis ediyor. Şiddetli bir şekilde nefsinin müdafaa eder, kendine kusuru layık görmez.

Allah'ın insana vermiş olduğu istidat ve cihazları, insan kendi nefsi yolunda kullanıyor ve ona göre inkişaf ettiriyor. Böyle olunca, artık nefis, dizgini eline alıp sahibini yutuyor. İnsan adeta bütün hissiyat ve varlığı ile nefis hükmüne geçiyor. Ayet insanın bu halini şu şekil tasvir ediyor;

"Nefsinin arzusunu kendine mâbud edinen kimse..."(Furkan, 25/43).

İnsanın bu hastalıklı ve arızalı halinin tedavisini ve temizlenmesini Üstad Hazretleri şu cümleler ile özetliyor;"

"İşte, şu mertebede, şu hatvede tezkiyesi, tathiri, onu tezkiye etmemek, tebrie etmemektir."(1)

Yani insan bu hastalıklı halinden kurtulmak için nefsinin temize çıkarmayıp, tam aksine, sürekli kusurlu ve eksik görmelidir. Nefsinin terbiye sadedinde daima nefsinin zelil bilmelidir. Herkesten kendini altta ve aşağıda görmelidir. Sürekli nefsinin rağmına ve muhalifine hareket etmelidir. Tasavvuf ve tarikattaki ağır ve meşakkatli riyazet bu yüzdendir. Nefsinin bu aşırı hallerini törpülemek ve rendelemek için ağır terbiye metotlarını kullanmışlardır.

(1) *bk.* [Sözler, Yirmi Altıncı Söz'ün Zeyli.](#)